

Konferencja

Jakość kształcenia zawodowego na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego

22 maja 2018 r.
Białystok

Informacja nt. efektów i procedury akredytacji szkół zawodowych BOF

Dr hab. Cecylia Sadowska-Snarska

Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr

Jakość kształcenia w szkolnictwie zawodowym

Nie istnieje **najlepszy i uniwersalny model** w zakresie oceny i doskonalenia jakości kształcenia, dlatego istnieje potrzeba wypracowania własnego modelu, wspólnie m.in. ze szkołami zawodowymi.

AKREDYTACJA jako narzędzie poprawy jakości kształcenia w kontekście potrzeb rynku pracy

1. To proces, w którym określa się, czy SZKOŁA/program kształcenia spełnia ustanowione przez agendę akredytacyjną **kryteria jakości**, które gwarantują poziom kształcenia uznany za minimalny (czasami bardzo wysoki) poziom satysfakcjonujący.
2. Efektem akredytacji jest opinia, czy SZKOŁA/program kształcenia, spełnia progowe standardy jakości.
3. W toku akredytacji ocenia się cele kształcenia i ich realizację, porównując je do standardów. Pozytywny wynik akredytacji jest podawany do wiadomości publicznej.

KRYTERIA OCENY INSTYTUCJONALNEJ I PROGRAMOWEJ JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH ZAWODOWYCH

Szkoła podlega ocenie odrębnie:

- instytucjonalnej**
- programowej** - odrębnie dla każdego kierunku kształcenia.

Szkoły objęte postępowaniem akredytacyjnym:

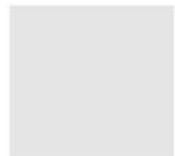
1. Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych im. Stefana Władysława Bryły w Białymstoku
2. Zespół Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku,
3. Zespół Szkół Gastronomicznych w Białymstoku,
4. Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku,
5. Zespół Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2 im. Św. Józefa w Białymstoku,
6. Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Białymstoku,
7. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku,
8. Zespół Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andresa w Białymstoku,
9. Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. kpt. Władysława Wysockiego w Białymstoku,
10. Zespół Szkół Zawodowych nr 5 im. gen. Ignacego Prądzyńskiego w Białymstoku,
11. Zespół Szkół nr 16 w Białymstoku,
12. Zespół Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach,
13. Zespół Szkół w Czarnej Białostockiej.

Liczby

□ 13 ocen instytucjonalnych;

□ 75 ocen programowych.

Kryterium 1 - opracowanie i skuteczne wdrażanie **Strategii/Programu Rozwojowego** osadzony w kontekście tendencji na ogólnym rynku usług edukacyjnych oraz specyficznych potrzeb edukacyjnych regionu

- Szkoła rozpoznaje swoją rolę i pozycję na regionalnym rynku edukacyjnym oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym i wykorzystuje tę wiedzę do określenia w **Strategii /Programie Rozwojowym celów i wyznaczenia priorytetów.**
- Szkoła monitoruje realizację Strategii/Programu Rozwojowego, mając na względzie efektywne wykorzystanie potencjału dydaktycznego i materialnego.
- Szkoła, realizując swoją Strategię/Program Rozwojowy, współpracuje z regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi instytucjami edukacyjnymi, a także z instytucjami działającymi w jej otoczeniu społeczno-gospodarczym.
- **Szkoła dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, m.in. poprzez mobilność uczniów i nauczycieli.**
- Szkoła prowadzi otwartą politykę informowania interesariuszy o swojej Strategii/Programie Rozwojowym. Szkoła publikuje na stronie internetowej lub w materiałach promocyjnych informacje o swojej Strategii/Programie Rozwojowym, w tym misji, celach, kierunkach kształcenia.
- Szkoła publikuje aktualny wykaz kierunków kształcenia, wraz z programami kształcenia, uwzględniającymi: efekty kształcenia (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych).
- Szkoła publikuje aktualną informację o kadrze związanej z kształceniem, w tym na temat wykształcenia, doświadczenia praktycznego.

Zalecenia – **rewizja**

Strategii/Programów rozwojowych

- zmiana sytuacji na rynku związana ze zmniejszeniem podaży zasobów pracy;
- rosnąca świadomość wśród pracodawców odnośnie do współpracy ze szkołami zawodowymi;
- rosnąca społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR) odnośnie zaangażowania w proces edukacji młodzieży.

Zalecenia – **zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia m.in. poprzez mobilność uczniów i nauczycieli**

- dość duża skala środków do pozyskania na rozwój współpracy ponadnarodowej;
- sposób na uatrakcyjnienie kształcenia, a w ten sposób przyciąganie kandydatów;
- sposób na poprawę jakości kształcenia w zawodach np. technik fryzjerstwa, obsługi turystycznej, hotelarstwa.

Kryterium 2 - dotyczy **wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia**

- Szkoła posiada spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki, polityką jakości oraz powszechnie obowiązującymi przepisami
- Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy i umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów
- Szkoła monitoruje funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, dokonuje systematycznej oceny jego skuteczności, a wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Zalecenia

- szkoły oceniają jakość kształcenia;
- szkoły **nie posiadają** spójnego systemu wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia;
- czy należałoby wspólnie ze szkołami wypracować taki spójny system w ramach działań wspierających Szkoły (dobra praktyki – struktura Programów Rozwojowych).

Kryterium 3 - **wsparcie uczniów w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy**

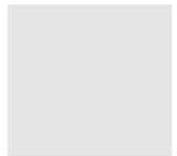
- Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu uczniów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi.
- Szkoła zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-edukacji.
- Szkoła oferuje uczniom kursy i szkolenia, pozwalające na uzyskanie dodatkowych uprawnień, istotnych z punktu widzenia wykonywania pracy na określonych stanowiskach w kształconych zawodach.
- Szkoła dokonuje analizy wyników egzaminów zawodowych, szczególnie w części praktycznej, a wyniki badań wykorzystuje do modernizacji oferty edukacyjnej i programów nauczania.
- Szkoła stwarza warunki do udziału uczniów w międzynarodowych programach mobilności. Szkoła zapewnia uczniom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.
- Szkoła wspiera uczniów w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.
- Szkoła zapewnia uczniom dostęp do kompleksowych usług doradczo-zawodowych. Wspiera ucznia w dokonaniu oceny trafności wyboru zawodu, w podejmowaniu decyzji w zakresie zmiany kierunku kształcenia, kontynuacji nauki na uczelni lub w ramach systemu szkolnictwa zawodowego, przygotowuje ucznia do wejścia na rynek pracy.
- Szkoła śledzi losy absolwentów, a wyniki badań wykorzystuje do modernizacji oferty edukacyjnej i programów nauczania.

Zalecenia - **wsparcie uczniów w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy**

- Szkoły wykazują się wysoką aktywnością we wspieraniu uczniów **w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy**;
- Szkoły pełnią ważną **funkcję społeczną**;
- szybsza reorientacja zawodowa uczniów w przypadku kształcenia w zawodach „**nietrafionych**”;
- presja społeczna na skończenie szkoły nie powinna być wystarczającym argumentem na kontynuację kształcenia w takim zawodzie.

OCENA PROGRAMOWA

Ocena programowa obejmuje:

- dostosowanie kierunków kształcenia i ich programów nauczania do potrzeb rynku pracy i ich zgodności z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej i lokalnej;
- politykę kadrową;
- infrastrukturę dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów kształcenia;
- skuteczność działań na rzecz wdrożenia dualnego modelu kształcenia zawodowego .

Dostosowanie kierunków kształcenia i ich programów nauczania do potrzeb rynku pracy i ich zgodności z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej i lokalnej

- Szkoła podejmuje kształcenie w zawodach dopasowanych do potrzeb pracodawców w skali regionalnej i lokalnej (szczególnie w zawodach deficytowych).
- Kształcenie odbywa się na kierunkach zgodnych ze strukturą zawodową inteligentnych specjalizacji w woj. podlaskim.
- Kierunki kształcenia zgodne są ze strukturą kluczowych gałęzi gospodarki w skali regionalnej i lokalnej.
- Kierunki kształcenia zgodne są ze Strategią Rozwoju Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Zalecenia - **dostosowanie kierunków kształcenia i ich programów nauczania do potrzeb rynku pracy i ich zgodności z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej i lokalnej**

- każdy kierunek kształcenia winien być oparty o realne potrzeby pracodawców;
- odejście od koncepcji otwieranych kierunków kształcenia zgodnie z „modą”;
- weryfikacja dotychczasowych kierunków kształcenia (czy są potrzebne na rynku pracy?).

Polityka kadrowa

- Szkoła zapewnia kadre posiadającą odpowiednie kwalifikacje i kompetencje adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.
- Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone na ocenianych kierunkach kształcenia przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkołą, w tym przede wszystkim u pracodawców, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
- Nauczyciele są przygotowani i wykorzystują metody i techniki kształcenia na odległość (e-edukacja).
- Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i rozwijania kompetencji oraz sprzyja międzynarodowej mobilności kadry dydaktycznej.
- Szkoła opracowała i wdrożyła kompleksowy system dotyczący doskonalenia kompetencji kadry, w tym indywidualne plany rozwoju i szkoleń, programy mentoringowe, programy stażowe.

Zalecenia – **polityka kadrowa**

- ❑ zdarzają się praktyki otwierania kształcenia w zawodach, a następnie kadra zdobywa wymagane wykształcenie, co może odbijać się na jakości kształcenia;
- ❑ problem – rosnącego udziału wśród nauczycieli osób w wieku starszym, często emerytalnym (brak możliwości wymiany kadrowej, tworzenia zespołów zróżnicowanych wiekowo). **Czy Szkoły z tym problemem mogą się uprać bez wsparcia zewnętrznego?**

Infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez uczniów zakładanych efektów kształcenia

- Baza dydaktyczna jest zgodna z warunkami realizacji kształcenia w zawodzie określonymi w podstawie programowej kształcenia w zawodach, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na danym kierunku kształcenia.
- Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym pracowni/warsztatów są dostosowane do liczby uczniów.
- Jednostka zapewnia realizację celów strategicznych w zakresie wzbogacania i modernizacji bazy dydaktycznej, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
- Szkoła wykorzystuje platformę elektroniczną (np. e-learningową), korzysta z zasobów e-edukacji, w procesie wsparcia efektów kształcenia na danym kierunku.

Zalecenia – **infrastruktura dydaktyczna**

- kształcenie w zawodach adekwatnych do **posiadanej?** infrastruktury dydaktycznej;
- wsparcie szkół**, zwłaszcza tych pełniących funkcję społeczną, w wyposażeniu podstawowym niezbędnym do procesu kształcenia?
- brak infrastruktury w szkole – często zwiększa aktywność współpracy z pracodawcami (model dualny).

Skuteczność działań na rzecz wdrożenia dualnego modelu kształcenia zawodowego

- Szkoła wypracowała i wykorzystuje różnorodne formy/metody diagnozowania potrzeb pracodawców w zakresie kierunków kształcenia.
- Pracodawcy biorą udział w tworzeniu programów nauczania.
- Pracodawcy biorą udział w tworzeniu i modernizacji bazy i wyposażenia dydaktycznego.
- Pracodawcy są zaangażowani w realizację procesu dydaktycznego.
- Pracodawcy biorą udział w doskonaleniu zawodowym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- Pracodawcy są włączeni w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.

Zalecenia – dualane kształcenie

- niedostateczna współpraca z pracodawcami;
- uczniowie oczekują zdecydowanie większego kontaktu z pracodawcami (nawet przy dobrze wyposażonych pracowniach i CKP);
- jaki model dualny? Czy w każdym zawodzie jest do wprowadzenia? Czy u pracodawcy można poznać ciąg zadań w zawodzie?

OCENY STOSOWANE PRZEZ BKA

Białostocka Komisja Akredytacyjna stosuje czterostopniową skalę ocen:

- ocena wyróżniająca,
- ocena pozytywna,
- ocena warunkowa,
- ocena negatywna.

Oceny **wyróżniające** stosowane są w odniesieniu do Szkół/kierunków kształcenia, które wyróżniają się wysokim poziomem i są wzorem prowadzonej działalności dydaktycznej, w kontekście potrzeb rynku pracy.

Ocena **warunkowa** oznacza „ostrzeżenie”, stwarzając Szkole możliwość podjęcia działań naprawczych.

OCENY STOSOWANE PRZEZ BKA

- w wersji pilotażowej BKA odeszła od ocen syntetycznych na rzecz cząstkowych;
- docelowo – oceny syntetyczne (instytucjonalna, na kierunku kształcenia w zawodzie).

Postępowanie oceniające obejmuje:

- przygotowanie przez Szkołę raportów samooceny,
- wizytę akredytacyjną w Szkole,
- opracowanie raportów przez Zespół Oceniający,
- przekazanie raportów do szkoły,
- przedstawienie przez szkołę odpowiedzi na raporty,
- opracowanie przez zespół oceniający propozycji oceny wraz z uzasadnieniem,
- podjęcie przez Komisję uchwały w sprawie oceny.

Postępowanie oceniające- wprowadzone zmiany

- przygotowanie przez Szkołę raportów samooceny,
- wizytę akredytacyjną w Szkole,
- opracowanie raportów przez Zespół Oceniający,
- opracowanie przez Zespół Oceniający propozycji oceny wraz z uzasadnieniem,
- podjęcie przez Komisję (BKA) uchwały w sprawie oceny,
- przekazanie raportów do szkoły wraz z oceniami,
- powtórna wizyta akredytacyjna,
- ostateczna ocena BKA.

Dziękuję za uwagę.